

Vodna energija da, a ne na račun narave!

WWF Avstrija je v prvih dveh avgustovskih tednih organizirala vseavstrijsko kampanjo z naslovom Srce za reke in jo posvetila reševanju avstrijskih rek in potokov. Kampanja se je začela v informativnem šotoru na Dunaju, pot pa nadaljevala po vseh deželnih glavnih mestih. Končna postaja je bila 12. avgusta v Celovcu. Razlog za kampanjo je bil nadaljnji razvoj naravnih in sonaravnih avstrijskih rek, ki je sicer predmet kritike številnih okoljevarstvenih organizacij, med njimi tudi Okoljskega krovnega združenja.

Okoljsko krovno združenje zahteva, da postanejo vsa zavarovana območja tabu cone za e-gospodarstvo in gradbeni lobi.

© Gesellschaft für ökologische Forschung

Okoljsko krovno združenje (Umweltdachverband) že leta poudarja, da zaradi rabe vodne energije varstvo narave ne sme biti oškodovano. Večji pomen obnovljivih virov energije v okviru razprav o podnebnih spremembah je treba sicer oceniti pozitivno. V dokumentu, kjer predstavlja svoja stališča o problematiki vodne energije, Okoljsko krovno združenje opozarja, da to sicer pozitivno dejstvo z vidika vodne energije povzroča razmere, ki ogrožajo zadnje neokrnjene odseke vodotokov v Avstriji. Možnosti nastanka konfliktov so zato v posameznih zveznih deželah velike, pritisk na potoke in reke pa temu primerno narašča. Zakon o zeleni elektriki k takemu razvojnemu trendu bistveno prispeva, saj ima vlogo pobudnika za

vprišljivi hiter razcvet elektrarn.

Kot so prepričani v Okoljskem krovnem združenju, je treba skrb z bujajočemu trendu pozidave vodotokov postaviti ekološke meje in pri tem začeti izpolnjevati ekološke cilje iz okvirne direktive o vodi. Ohranjanje zadnjih naravnih rečnih odsekov bo mogoče zagotavljati z uresničevanjem temeljnih ciljev, kot so varčevanje energije, posodobitev in povečanje učinkovitosti obstoječih objektov elektrarn in realna ocena dejansko obstoječih potencialov vodne energije.

Več informacij in viri:

<http://www.umweltdachverband.at/themen/wasser/wasserkraft/> (de),

http://www.umweltdachverband.at/fileadmin/user_upload/pdfs/Erneuerbare_Energien/fact.sheet_3_09_Wasserkraft.pdf (de),

http://www.umweltdachverband.at/fileadmin/user_upload/pdfs/Positionspapiere/wasserkraft07.pdf (de),

http://www.ots.at/presseaussendung/OTS_20090811_OTS0065 (de)

Vsebina

Stran 1

Vodna energija da, a ne na račun narave!

Stran 2

Gradnja sekundarnih bivališč v Italiji: žalostni rekorder je dežela Piemont

Izšli so Vozni redi v Julijskih Alpah

Narečja v Alpah

Alpi 365 Montagna Expo 2009

Stran 3

Slabo varovane črede odgovorne za odstrel volkov

V Evropi 11.000 invazivnih vrst

Most, ki povezuje naravo, literaturo in upodablja juče umetnosti

Planinski orli pri valjenju ne prav uspešni

Stran 4

O tem in onem

Prireditve

Saj ni res, pa je...

Najpomembnejši članki:

Več na strani 2: Gradnja sekundarnih bivališč v Italiji: žalostni rekorder je dežela Piemont

Kot v svojem nedavno objavljenem poročilu ugotavlja okoljevarstvena organizacija Legambiente, se s problematiko gradnje počitniških stanovanj soočajo v širših delih italijanskih Alp.

Več na strani 3: Slabo varovane črede odgovorne za odstrel volkov

Švicarska kantona Luzern in Valais sta pred kratkim odobrila odstrel treh volkov in ob tem pojasnila, da gre za nujen ukrep preprečevanja nadaljnje škode – kljub dejstvu, da ima volk v Švici status zaščitene živalske vrste, ki naj bi preprečeval njegovo ponovno iztreljenje.

Gradnja sekundarnih bivališč v Italiji: žalostni rekorder je dežela Piemont

Kot v svojem nedavno objavljenem poročilu ugotavlja okoljevarstvena organizacija Legambiente, se s problematiko gradnje počitniških stanovanj soočajo v širših delih italijanskih Alp. Razmere so se dramatično zaostrele zlasti v zahodnih Alpah; izjema je le Južna Tirolska, kjer ima gradnja počitniških stanovanj le obrobno vlogo. Rezultati poročila so alarmantni predvsem za Piemont: na smučišču Frabosa Sottana danes na eno strani stoji okoli 6600 počitniških stanovanj, po drugi strani pa je 671 objektov kraj stalnega prebivališča 1390 posameznikov. Tudi v krajih Bardonecchia in Limone (Piemont) že zaznavajo velika nasprotja med stalnimi in občasnimi prebivališči. Ta problem v Italiji poznajo še v deželah Lombardiji in Venetu ter v Aostanski dolini in Avtonomni pokrajini Trento. Legambiente opozarja na negativne učinke gradnje sekundarnih bivališč na pokrajino, ki tako postajajo breme lokalnim upravnim organom. Dosje z vsemi podatki za posamezne dežele in območja je objavljen na spletnem naslovu: http://www.legambiente.eu/documenti/2009/0521_dossiervari/do_ssierAlpi_secondeCase.pdf (it) .

Izšli so Vozni redi v Julijskih Alpah

CIPRA Slovenija, društvo za varstvo Alp, je izdala knjižico, v kateri so zbrani vsi vozni redi tako avtobusov kot vlakov za območje Julijskih Alp.

Gre za še enega izmed projektov CIPRE Slovenija na področju trajnostne mobilnosti, ki se je osredotočil na promocijo javnega prometa. Z voznimi redi so založili številne postaje, informacijske točke, nekaj hotelov, občin in številne druge na območju Gorenjske, Severne Primorske in Ljubljane, dobite pa jih lahko tudi v pisarni CIPRE Slovenija na Trubarjevi ulici 50 v Ljubljani.

S celovitim pristopom do javnega prometa (možnost kombiniranja prevoznih sredstev, dostop do informacij na enem mestu... želimo približati njegovo uporabo tako domačinom kot turistom. Menimo, da je povezav dovolj, a da so pretežno neizkoriščene, zato sta promocija in ozaveščanje ljudi ključnega pomena. Spoznati moramo, da je javni promet potencial za udobje, hitrost, varnost in ekonomičnost, ter spodbuditi njegov razvoj v to smer.

Vir: CIPRA Slovenija

Narečja v Alpah

Na spletni strani Delovne skupnosti alpskih dežel (ARGE Alp) je na ogled prvi „govoreči“ atlas narečij v nemškem jezikovnem prostoru v Alpah. V spletnem atlasu lahko brezplačno in le s klikom na digitalno karto Alp slišimo različne izraze in stavčne konstrukcije iz različnih krajev in jih med seboj tudi primerjamo. Slišimo lahko govorce iz švicarskega Graubündna, avstrijskega Vorarlberga, Južne, severne in vzhodne Tirolske in Salzburga pa vse do bavarskega prostora in Trentina. Narečni atlas poleg tega vsebuje informacije o določanju jezikovnih meja in narečnih prostorih v Alpah. Pobudo za projekt je dala – prav tako tudi finančna sredstva – Delovna skupnost alpskih dežel in si pri tem postavila cilj, da bi širši javnosti tako omogočila vpogled v jezikovno raznolikost in kulturne korenine alpskih dežel. Povezava do atlasa:

<http://www.argealp.org/fileadmin/www.argealp.org/atlas/index.html> (de)

Vir: <http://www.stol.it/Artikel/Kultur/Bildung/Gian-gou-gee-oder-gean-Alpen-Dialekt-Atlas-online> (de)

Akustična primerjava generacij omogoča vpogled v razvoj narečij.
© Christiane Nill/ pixelio.de

Alpi 365 Montagna Expo 2009

Gorski bienale Alpi365 Expo bo letos potekal od 23. do 25. oktobra v Torinu v Italiji. Ime prireditve predstavlja tudi program, s katerim želijo organizatorji pridobiti in navdušiti širšo javnost za doživljanje in aktivno soočenje z gorskim svetom vseh 365 dni v letu. Sejem naj bi postal tudi platforma za podjetja, ki svoje dejavnosti izvajajo v gorskem svetu. Letos so pogloblitve teme prireditve, ki jo organizira dežela Piemont, turizem, kakovost življenja, gospodarstvo, šport in kultura. Obiskovalce čaka bogat program, ki med drugim predvideva seminarje, razprave in video predstavitve, ki se jih bodo udeležile znane osebnosti iz sveta alpinizma in alpske kulture. Novost letošnjega bienala je tržnica, na kateri bodo razstavljeni alpski izdelki, in pa razstava o turizmu in gospodarstvu gorskih regij.

Vir: <http://www.alpi365.it/> (it)

Slabo varovane črede odgovorne za odstrel volkov

Švicarska kantona Luzern in Valais sta pred kratkim odobrila odstrel treh volkov in ob tem pojasnila, da gre za nujen ukrep preprečevanja nadaljnje škode – kljub dejstvu, da ima volk v Švici status zaščitene živalske vrste, ki naj bi preprečeval njegovo ponovno iztrebljenje. Ker so volkovi letos poleti v različnih predelih države raztrgali že okoli 100 ovac, naj bi to sedaj pomenilo, da so merila koncepta za upravljanje z volkom v Švici izpolnjena, s tem pa tudi združljiva z odobritvijo odstrela, pojasnjujejo v Medkantonalni komisiji za upravljanje velikih zveri (IKK).

Organizaciji Pro Natura in WWF Švica sta ravnanje komisije najostreje obsodili ter krivdo za nastalo škodo pripisali slabemu sistemu varovanja čred in švicarski kmetijski politiki. Habitat volka in njegovo preživetje bo mogoče dolgoročno zagotoviti le s prerazporeditvijo neposrednih plačil, sicer namenjenih izvajanju paše na visokogorskih pašnikih, in uvedbo učinkovitejšega sistema varovanja čred.

Več informacij: http://www.pronatura.ch/content/data/090806_MC_Wolfschutz.pdf (de), <http://www.wwf.ch/de/newsundserservice/news/news/?1202> (de)

Na srečo se volčja populacija v Švici širi in domnevamo lahko, da postopoma nastajajo volčja krдела.

© CIPRA International

V Evropi 11.000 invazivnih vrst

Na spletni strani projekta Delivering Alien Invasive Species Inventories Europe (DAISIE) je objavljeno prvo vseevropsko poročilo o pojavljanju invazivnih rastlinskih in živalskih vrst na območju Evrope. Namen projekta DAISIE, ki se je začel izvajati na pobudo Evropske komisije, je pripraviti seznam in dokumentirati učinke tujerodnih invazivnih vrst v Evropi. Vseevropsko poročilo predstavlja učinke invazivnih vrst v kopenskih, sladkovodnih in morskih habitatih. Tudi v alpskih državah se samonikle rastlinske vrste umikajo tujerodnim rastlinam v nižjih legah alpskega sveta, kar je razlog, da so nacionalne organizacije začele razvijati strategije upravljanja s tujerodnimi vrstami. Trenutno obstaja v Evropi 1.094 vrst z dokazanimi učinki na okolje in 1.347 vrst, ki povzročajo gospodarsko škodo, taksonomske skupine z največjimi učinki pa so kopenski nevretenčarji in kopenske rastline.

Vir: <http://www.europe-aliens.org/index.jsp> (en)

Kavkaški dežen, ki so ga prinesli iz Kavkaza, se uspešno razširja vso do gorskega pasu in pri dotiku povzroča alergijske reakcije, kot so mehurji in opekline.

© Kenko/ Flickr

Most, ki povezuje naravo, literaturo in upodabljajoče umetnosti

V gorniški vasi Vent v Avstriji se je 1. avgusta začela prireditve "ARTEVENT: narava – skulptura – literatura", ki bo trajala vse do 29. avgusta. Gre za pobudo, ki prinaša prvorazredni tematski program s poudarkom na naravi in umetnosti v kulturnem, prostoru Ötztalskih Alp. Osrednja točka niza prireditev je knjižna razstava, ob njej pa se bodo zvrstila številna predavanja in razprave. Program dopolnjujejo tudi fotografski natečaj, razstave, literarni pohodi in literarni večeri, ki dokazujejo, da je dolino Ötztal in njeno okolico mogoče doživljati na najrazličnejše načine. Vrhunca prireditve sta mednarodni kiparski simpozij na Bartebe'ne in prireditve Ženske na gori, ki ženske iz severne in Južne Tirolske vabi v kočjo Siegerlandhütte, kjer bodo skupaj doživljale gorsko okolje ob glasbi in poeziji. ARTEVENT se bo končal z okroglo mizo, na kateri bodo razpravljali o umetnosti pohodništva.

Vir: www.naturpark-oetztal.at/veranstaltungenkalender/veranstaltungen-detailseite/termine/artevent.html (de)

Planinski orli pri valjenju ne prav uspešni

Letos pomladi je v švicarski dolini Engadin valila le dobra polovica parov planinskega orla, v Južnih Alpah pa celo samo tretjina, kar se glede na veliko ponudbo hrane – letošnja huda zima je zahtevala številne žrtve med gamsi, kozorogi in navadnimi jeleni – zdi presenetljivo. Razlog, zakaj valjenje ni bilo prav uspešno, je treba iskati v dejstvu, da mlade orle, ki še ne živijo v paru in se prva štiri leta, dokler ne postanejo spolno zreli, zadržujejo v alpskem prostoru, pritegne poginula divjad. A na takih mestih se naenkrat pojavi tudi do pet orlov, napadejo pa jih „domači“ pari. Tako preobremenjeni pari imajo zato komajda čas za valjenje. Mladi orli tako postanejo del naravnega uravnavanja rodnoti. Manjši uspeh pri valjenju izraža visoko gostoto planinskega orla v alpskem prostoru. V švicarskih Alpah danes spet živi 320 parov planinskega orla, vendar novi pari zase komajda še najdejo prostor. Pred sto leti so to živalsko vrsto v alpskem prostoru neusmiljeno preganjali in jo skorajda iztrebili. Več informacij na: www.naturschutz.ch/featured/steinadler-massiger-bruterfolg (de).

O tem in onem

Posebna izdaja revije Mountain Forum Bulletins sedaj na spletu

Juljska izdaja 2009 revije Mountain Forum Bulletins s podnaslovom "Mountain Biodiversity: Lifeline for the Future" je sedaj objavljena tudi na www.mtnforum.org/rsmfnews.cfm?newsid=52 (en). Publikacija, nastala v sodelovanju organizacij Mountain Forum, Global Mountain Biodiversity Assessment (GMBA) in Mountain Research Initiative s podporo International Centre for Integrated Mountain Development (ICIMOD), povzema rezultate raziskovalnega dela, strategij in pobud treh mrežnih organizacij in njihovih partnerjev ter objavlja zanimive spletne povezave do organizacij kot tudi vire in projekte na temo biotske raznovrstnosti v gorskem svetu.

Olimpijada gorskega sira

6. olimpijado gorskega sira bo 23. oktobra 2009 otvoril mednarodni natečaj za najboljše sire, izdelane v gorskem okolju. Potekal bo v nekdanji samostanski cerkvi v švicarskem Bellelayju, ki je pomemben kulturni kraj in domovina znanega švicarskega sira Tête de Moine AOC. Okoli 80 članov žirije iz držav, kjer sta doma hribovsko kmetijstvo in proizvodnja sira, bo moralo oceniti okoli 800 primerkov gorskega sira v 16 kategorijah. Pogoji za udeležbo pri ocenjevanju kakovosti je predelava mleka, ki je bilo proizvedeno na območjih nad 600 m. n. v. Kdo so zmagovalci v posameznih kategorijah, bo javnost izvedela 25. oktobra 2009. Več informacij in program: [www.caseusmontanus.ch](http://www.caseusmontanus.ch/de/en/fr/it) (de/en/fr/it).

Na območju Himalaje odkrili 350 novih vrst

Na himalajskem pogorju so v preteklih letih odkrili več kot 350 novih vrst, med njimi tudi letečo žabo in najmanjšega jelena na svetu: v letih od 1998 do 2008 so odkrili natančno 353 novih vrst, je v svojem novem poročilu zapisala naravovarstvena organizacija WWF. Med novimi vrstami je 242 vrst rastlin, 16 vrst dvoživk, 16 vrst plazilcev, 14 vrst rib, dve vrsti ptic, dva sesalca in najmanj 60 vrst nevretenčarjev. Biotsko raznovrstnost himalajske regije pa ogrožajo podnebne spremembe, uničevanje gozodov in prekomerna paša plemenskih živali, pri tem pa naj bi bila neokrnjena le še četrtina habitatov v regiji.

Vir: <http://www.wwf.ch/de/newsundserservice/news/news/?1204/Fliegender-Frosch-im-Himalaya-entdeckt> (de/fr/it)

Priveditve

Konferenca: **Long-term ecosystem research – understanding the present to shape the future.** Zürich/CH, 7.-11. 9. 2009. Jezik: en. Organizira:

WSL. Več informacij na:

http://www.wsl.ch/wf/anniversary/second_announcement_EN?redir=1& (en)

2nd Alp-Water-Scarce General Meeting. Kudowa, Bohinjska bistrica/SL, 1.-3. 10. 2009. Jezik: en. Organizira: Alp-Water-Scarce - Water Management Strategies against Water Scarcity in the Alps.

Več informacij na: alpwaterscarce@gmail.com (en/sl)

Strokovni posvet: **The future of mountain livestock farming: an economic and territorial challenge for Europe!** Cournon-d'Auvergne/FR, 7. 10. 2009. Jezika: en, fr. Organizirata: Euromontana, SIDAM. Več informacij na:

http://www.euromontana.org/Doc/events/divers_seminaires_2009/Mountain_livestock_7-10-2009/Seminaire_elevage_7oct2009_EN.pdf (en)

Kongres: **Europe's mountain bonus – how communities and land management provide positive externalities for European society, and the related policies and opportunities.** Oñati/ES 14.-16. 10. 2009. Jeziki: en, fr, es, bask. Organizirajo: Komisija EU, Generalna direkcija za kmetijstvo in razvoj podeželja, IKT.

Več informacij na:

http://www.euromontana.org/English/events/conference_Arantzazu_EN.htm (en)

Delavnica: **International Workshop: Sharing knowledge for the implementation of an ecological continuum within and beyond the Alps.** Grenoble/F, 4.-6. 11. 2009. Jezik: en. Organizira: Alpine Space Project ECONNECT.

Več informacij na: <http://www.econnectproject.eu/cms/?q=downloadarea> (en)

Saj ni res, pa je...

Le kdo se želi po okusnem obroku ali kozarčku rujnega odpovedati cigareti?

Za vse, ki ne nameravajo opustiti svojih strasti in pregnati skomin in se ne želijo podati v stresno zdravljenje zasvojenosti in očiščevalne kure, obstaja sedaj alternativna rešitev v smislu: Podajte se visoko navzgor in se rešite! Znanstveniki so namreč ugotovili, da podnebje v višjih nadmorskih višinah ščiti pred srčnim infarktom in možgansko kapjo. Torej naj bi prebivalci alpskega sveta imeli redkeje težave z boleznimi srca in ožilja kot pa prebivalci nižinskih predelov, pa čeprav ti ne kadijo manj, niso vitkejši postav in tudi ni nujno, da se bolj zdravo prehranjujejo. Zakaj?

Tveganje za smrt zaradi srčnega infarkta ali možganske kapi se zmanjša na vsakih 1000 višinskih metrov za tja do 22 %! Če torej vemo, na kateri nadmorski višini živimo, bomo lahko enostavno izračunali, kolikšna je verjetnost smrti zaradi bolezni srca in ožilja ... Vir:

<http://www.welt.de/die-welt/wissen/article4228936/Hoehenklima-schuetzt-vor-Herzinfarkt-und-Hirnschlag.html> (de).